

De sector sociale economie

SITUATIE IN LIMBURG

Onze economie en samenleving worden, ondanks de heropleving van de conjunctuur, geconfronteerd met allerlei problemen en uitdagingen op vlak van onder meer werkgelegenheid, armoede, onderwijs en integratie. Dit uit zich in de hoge werkloosheidscijfers bij personen met een verre afstand tot de arbeidsmarkt. Limburg telt in januari 2017 30 670 niet-werkende werkzoekenden. Hiervan behoort 26 245 tot één van de door VDAB gedefinieerde kansengroepen, wat een vrij groot aandeel van het aantal niet-werkende werkzoekende is.

Een gedeelte van deze kansengroepen bestaat uit de groepen PMAH¹, PSP² en UK³. De kansen van deze specifieke groepen zijn gering of onbestaande op de reguliere arbeidsmarkt. Veelal komen zij ook voor de jobs voor laaggeschoolden nauwelijks meer in aanmerking, zeker nu de huidige opwaartse arbeidsmarktbeveiliging de verdringing van de kansengroepen ten voordele van sterkere profielen tot gevolg heeft.

Tewerkstelling voor de groepen PMAH, PSP en UK binnen de huidige sociale economie biedt vaak een oplossing. Het aantal plaatsen sociale economie in Limburg ligt begin 2016 vast op een contingent van ruwweg 2 500 tewerkstellingsplaatsen (VTE) doelgroep en omkadering bij de beschutte (BW) en sociale werkplaatsen (SW). Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal VTE begin 2016 volgens de uitbetalingscijfers van het departement WSE.

VTE	AZ	INVOEG	BW	LDE	SW	Totaal
Antwerpen	459,7	100,5	4.051,9	556,8	1.022,3	6.191
Limburg	601,0	23,7	1.826,9	288,9	676,3	3.417
Oost-Vlaanderen	781,7	20,3	3.160,2	271,5	834,3	5.068
Vlaams-Brabant	223,7	15,6	2.301,3	195,7	472,6	3.209
West-Vlaanderen	583,6	17,8	4.136,9	227,3	650,0	5.616
onbekend	22,1	7,8	559,5	109,8	317,5	1.017
Eindtotaal	2.671,7	185,9	16.036,7	1.650,1	3.973,0	24.517

Bron: departement WSE

¹ Personen met een arbeidshandicap

² Psychosociale problematiek

³ Uiterst kwetsbaren

Het contingent VTE beschutte en sociale werkplaatsen, een vaststaand gegeven, is te weinig om de groepen werkzoekenden met een zwakker competentieprofiel in Limburg op te vangen en hen duurzaam in te zetten op de arbeidsmarkt.

Hiernaast zijn er, omwille van de hervorming naar maatwerk, interne onduidelijkheden voor de sector sociale economie. Momenteel zijn er geen budgettaire groeivoorzichten voor de sociale economie. Dit verplicht de organisaties tot het herdenken van hun werking.

Tot slot is het fenomeen van de vergrijzing al enkele jaren bekend. Volgens een raming van het Steunpunt Werk moesten er in de periode 2011-2015 ongeveer 300 000 reguliere vacatures ingevuld worden. Door de vergrijzing zou dit voor de periode 2016-2020, afhankelijk van de conjunctuur, kunnen oplopen tot 370 000 à 410 000. Ook sociale economie organisaties worden geconfronteerd met een veroudering van hun personeelsbestand, terwijl hun activiteiten zich veelal situeren in arbeidsintensieve sectoren zoals groenbeheer, horeca, productie, etc. In die context kan men morgen geen enkel talent links laten liggen en moet men sterker inzetten op meerdere sporen: nieuwe niches verkennen, opleiden, levenslang leren, ander HR-beleid, etc.

De sociale economie probeert bijgevolg antwoorden te bieden op de realiteit om zo haar positie en die van haar werknemers in de economie en op de arbeidsmarkt te versterken.

UITDAGINGEN

Tijdens de workshop onderzoeken we welke innovatieve antwoorden de sociale economie, i.s.m. met de reguliere economie, kan bieden op de volgende maatschappelijke uitdagingen om zo de Limburgse arbeidsmarkt te versterken:

1. Nieuwe kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt

Onze samenleving wordt geconfronteerd met een toename van het aantal kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Denk hierbij aan de steeds groter wordende groep vluchtelingen, kwetsbare jongeren in het stelsel van duaal leren, werkzoekende met een multi-problematiek, etc. Ieder van deze groepen zoekt een plaats op de arbeidsmarkt. De sociale economie bezit een enorme expertise inzake het tewerkstellen en begeleiden van kwetsbare groepen. Welke antwoorden kan de sector

bieden voor deze “nieuwe” groepen op de arbeidsmarkt? Welke bijkomende uitdagingen komen hierbij kijken? Hoe moet het aanbod voor ieder van deze groepen eruit zien?

2. Een dynamische arbeidsmarkt

Innovatie, digitalisering en technologische ontwikkelingen zorgen voor een steeds veranderende arbeidsmarkt, waardoor kennis- en (gespecialiseerde) manuele jobs in de lift zitten, terwijl routinejobs vaak onder druk komen te staan. Dit zijn net de jobs waarvoor de doelgroep van de sociale economie in aanmerking komt. Langs de andere kant klagen bedrijven vaak over de mismatch tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Dat fnuikt groei en kansen op tewerkstelling. De juiste competenties, skills en attitudes bezitten is cruciaal om kansen te krijgen, om beter en langer inzetbaar te blijven in een arbeidsmarkt die voortdurend in beweging is. Eén van de specialiteiten van de sociale economie is net het opleiden en begeleiden van werknemers zodat hun inzetbaarheid op de arbeidsmarkt groter wordt. Welke bijdrage kan de sociale economie bieden om knelpuntberoepen op de Limburgse arbeidsmarkt in te vullen?

3. Doorstroomtrajecten naar de reguliere economie

Minister Homans omschrijft de doelstelling van de sociale economie als volgt: ‘De uitdaging van de Sociale Economie is het verhogen van de participatie van de sociale zwakkeren aan de samenleving, door hen te activeren op de arbeidsmarkt’ en ‘hierbij moet volop worden ingezet op doorstroomtrajecten naar de reguliere economie’. De realiteit leert ons echter dat deze doorstroomcijfers nog te beperkt zijn. Welke maatregelen kan de sector treffen om doorstroom te stimuleren?